

Strategisk plan:

Integrering i Elverum 2015 - 2019

Elverum kommune

02.06.2015

Innhold

Forord	4
Formål med planen	4
Sammendrag	6
1. Bakgrunn.....	8
1.1 Forankring i kommunale planverk.....	8
1.2 Forankring i forskrifter og lovverk.....	8
1.3 Definisjoner og avgrensninger	9
1.4 Den globale flyktningssituasjonen	11
1.5 Den nasjonale flyktningssituasjonen	11
1.6 Den lokale flyktningssituasjonen	11
2 Mål og strategier	13
2.1 Innledning.....	13
2.2 Mottak og bosetting.....	14
2.3 Bolig.....	15
2.3 Kvalifisering	16
2.4 Psykisk og fysisk helse	18
2.5 Oppvekst og skole	20
2.6 Økonomi	22
3 Organisering og gjennomføring.....	23
3.1 Generelt.....	23
3.2 Oversikt over planens mål og de aktuelle bidragsytere	24
4 Finansiering	25
4.1 Innledning.....	25
4.2 Integreringstilskudd.....	25
4.3 Målgruppen for integreringstilskudd	25
4.4 Bruk av integreringstilskudd.....	25
4.4 Kontroll og klageadgang	25
4.5 Særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger.....	26
4.6 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	27
5 Forhold til statlige/regionale planer/føringer /Stortingsmeldinger	28
5.1.Storingsmeldingnr. 6	28

5.2 Hedmark fylkeskommune – «Plan for inkludering og likestilling i Hedmark 2014 - 2017»	28
6 Kommunikasjon	29
Kilder.....	30

Forord

I «Kommunal planstrategi for Elverum 2012-2015» er strategisk plan for integrering oppe for revidering.

Vekst- og utviklingskomitéen er, i henhold til vedtak KS-080/12, gitt følgende mandat av kommunestyret:

1. Vekst- og utviklingskomitéen gjøres til styringsgruppe for arbeidet med revidering av helhetlig integreringsplan.
2. Helse- og omsorgskomitéen, Oppvekstkomiteen og Innvandrerrådet gjøres til referansegrupper for arbeidet med revidering av helhetlig integreringsplan.

Arbeidet med planen har foregått sent 2013, 2014 og 2015 og det har vært organisert som følger:

Arbeidsgruppe:	enhetsleder Flyktningtjenesten Olaf Arild Olsen, Kultursjef Line M. Rustad og rådgiver Leif Terje Solbakken. Arbeidsgruppa har ført planen i pennen.
Ressursgruppe:	NAV, barnehage, skole (Elverum Læringsssenter), boligkontoret (BOSO), helse, kultur.
Referansegruppe:	Helse- og omsorgskomitéen, Oppvekstkomitéen og Innvandrerrådet.
Styringsgruppe:	Vekst- og utviklingskomitéen.

Formål med planen

Formålet med planen er å peke ut viktige strategier og veivalg for de neste 4 årene, slik at alle sektorer som berøres av integreringsarbeidet kan lage tiltaksplaner i henhold til sektoransvarsprinsippet. Det vil si at hver fagsektor utvikler og tilpasser eget tjenestetilbud slik at det kan møte ulike behov hos alle grupper blant kommunens innbyggere, herunder også de med flyktningebakgrunn.

En sentral føring i arbeidet med utvikling av Integreringsplanen er samfunnsdelen «Elverum mot 2030» i Elverum kommunes kommuneplan. Med sine mål i temaet «Livskvalitet og velferd», ønsker kommunen å legge aktivt til rette for høy livskvalitet for sine innbyggere. Livskvalitet har sammenheng med de velferdstilbud som i betydelig grad leveres av det kommunale tjenesteapparatet, og hvor arbeidsformen i kommunen skal være preget av tverrfaglig samarbeid. Flerkulturelt mangfold er definert som ett av flere viktige innsatsområder. Det er i kommuneplanen lagt inn en faktor om at flerkulturell kompetanse i regionen skal utvikles og styrkes, og at integreringsarbeidet skal være til gjensidig berikelse for alle innbyggerne i kommunen.

Integreringsbegrepet gir forskjellige assosiasjoner og brukes ofte i ulik mening. Denne planen tar utgangspunkt i definisjonen i Stortingsmelding nr. 6. 2012 – 2013:

«Integrering er en prosess som omfatter både de som bor her fra før, og de som flytter til landet. Nye innbyggere må tilpasse seg samfunnet de kommer til og ta del i arbeids- og samfunnslivet. De som allerede bor i Norge, må anerkjenne og forholde seg til at befolkningen endres og blir mer mangfoldig. Integreringspolitikken skal bidra til at alle har like muligheter, rettigheter og plikter.»

Med bakgrunn i dette har komiteen for vekst og utvikling utarbeidet en hovedproblemstilling, som skal ende ut i forslag til strategiske veivalg for Elverum kommune. Målsettingen med dette er å kunne

ivareta en god integrering av nybosatte flyktninger i Elverumssamfunnet, ut fra sektoransvarsprinsippet.

Problemstilling: Hvordan skal Elverum kommune og lokalsamfunnet forøvrig sørge for en helhetlig og god integrering i løpet av den enkelte flyktnings femårs integreringsperiode?

Sammendrag

Elverum kommune har utarbeidet en strategisk plan for integrering, gjort gjeldende for 2015 – 2019. Planen er utarbeidet på bakgrunn av den internasjonale og nasjonale flyktningsituasjonen, samt faktiske forhold slik de vurderes innenfor samfunnsområdet «integrering av flyktninger».

Planen redegjør for mål og strategier frem mot 2019 på 6 fokusområder:

Hvert av målene innenfor fokusområdene er definert og avgrenset. Målene for fokusområdene frem mot 2019 er:

Mottak og bosetting

Elverum kommune skal bosette flyktninger i følge politiske vedtak. Kommunen skal tilby introduksjonsprogram innen 3 måneder etter bosetting til de som omfattes av rett og plikt til dette. Bosettingen omfatter både overføringsflyktninger fra FNs høykommissær for flyktninger og asylsøkere som har fått oppholdstillatelse i Norge. På forespørsel fra UDI kan kommunen også bosette flyktninger med «alternativ mottaksplassering».

Bolig

Elverum kommune skal ha et planmessig og strategisk arbeid i forhold til anskaffelse av bolig og integrering. Bosetting av flyktninger skal være en del av kommunens boligsosiale arbeid og innlemmes i kommunens planarbeid. Alle flyktninger som bosettes i Elverum skal etterhvert få mulighet til å skaffe seg egnet bolig for seg selv og sin familie. Det skal tilrettelegges for kjøp av egen bolig, når den enkeltes økonomi tilsier dette.

Kvalifisering

Alle flyktninger som bosettes, og som har rett og plikt til introduksjonsprogram i henhold til Introduksjonsloven, skal på bakgrunn av tidligere skolegang og erfaring, tilbys et individuelt tilpasset kvalifiseringsløp som hurtigst mulig fører til arbeid eller studier. Integreringsplanen definerer også et kvalifiseringsløp utover introduksjonsprogrammet og vil ha særskilt fokus på kvalifisering som fører raskest mulig ut i en betalt jobb.

Psykisk og fysisk helse

Omsorgstjenestene skal være innrettet mot å gi enkeltmennesker muligheten til å mestre eget liv, med tjenester gitt på riktig nivå med god kvalitet. (Kommuneplan 2010 – 2022)

Elverum kommune skal legge til rette for at helsekartlegging av den enkelte flyktning skal skje så raskt som mulig etter bosetting. Resultatet av denne kartleggingen skal danne grunnlag for at det så raskt som mulig, og innen 1. bosettingsår, settes i verk tiltak der dette er nødvendig.

Oppvekst og skole

I grunnskolen skal barn og unge som vokser opp i Elverum oppleve inkludering og mestring, og få opplæring som gir et godt grunnlag til å møte krav i videre utdanning, familie, arbeids- og samfunnsliv. (Kommuneplan 2010 – 2022)

Alle barn og unge i familier som bosettes skal gis et tilbud som er individuelt tilpasset og som ivaretar integreringsperspektivet inn mot skolens læringsarena. Barn og unge med foreldre eller foresatte som har rett til introduksjonsprogram, skal få tilbud om barnehage eller skole innen 2 måneder etter bosetting. Enslige mindreårige flyktninger skal gis et forsvarlig skole- og utdanningstilbud.

Økonomi

Alle nybosatte flyktninger har samme rett til kommunale tjenester som den øvrige befolkningen i kommunen har. Finansieringen av dette skjer ved hjelp av ordinære budsjetter. Statlige integreringstilskudd og tilskudd til norskopplæring fordeles ut til tjenesteytende enheter ut fra lovverk og statens veiledere. Individuelle ekstratilskudd til personer med kjente funksjonshemninger utbetales direkte til tjenesteytende enhet.

1. Bakgrunn

1.1 Forankring i kommunale planverk

Elverum er et samfunn i utvikling, i en omskiftelig verden, men opplever likevel, slik som de fleste samfunn i vår del av verden, en relativt stor grad av stabilitet. (Kommunal planstrategi i Elverum, 2012 – 2015) Ved å bosette flyktninger imøtekommer Elverum kommune både et globalt og et lokalt samfunnsansvar.

Integreringsarbeidet berører de fleste sektorer i kommunen. Denne planen redegjør for de mål og strategier som danner grunnlag for å oppnå kommunens overordnede mål, slik de er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel:

«Elverum skal være et godt og sunt sted å leve, med aktive, glade og friske innbyggere»

- *Elverum kommune er en internasjonal kommune som fortsatt skal ha et stort internasjonalt engasjement.*
- *Kommunen skal bosette flyktninger.*
- *Flerkulturell kompetanse i regionen skal utvikles og styrkes.*
- *Integreringsarbeidet skal være til gjensidig berikelse for alle innbyggerne i kommunen.*
- *Elverum kommune skal prioritere barn og unge.*

Kommuneplanen tar sikte på en årlig vekst i folketallet på 1 %. I 2013 var tallet 1,08 %.

Uten bosetting av flyktninger ville dette målet ikke blitt oppnådd. Bosettingen tilfører kommunen verdifull kompetanse, både når det gjelder kultur- og yrkeskompetanse. Disse ferdighetene må tas i bruk så raskt som mulig etter bosetting.

Nye innbyggere må komme – og de som er her må bli! (Kommuneplan 2010- 2022)

Elverums strategiske plan for Barnefattigdom – bekjempelse og forebygging (2013-2016) slår fast at alle barn i Elverum kommune skal ha en trygg og god oppvekst, og at andelen barn og unge mellom 0 – 18 år i Elverum kommune som berøres av inntektsfattigdom, skal være under 7 % av befolkningen. (EUs fattigdomsgrense: familier som tjener mindre enn 60 % av medianinntekten i landet).

1.2 Forankring i forskrifter og lovverk

Arbeidet med integrering av nyankomne flyktninger vil berøre lovverk fra flere områder.

- *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere* av 4. juli 2003 (*Introduksjonsloven*) pålegger kommunen å sørge for henholdsvis introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap til personer i målgruppen.
- *Lov om behandlingsmåter i forvaltningen (Forvaltningsloven)* gjelder også med de særregler som er fastsatt i *Introduksjonsloven*. I tillegg vil
- *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova)* vil være sentral for ungdom over 16 år med rett og plikt til norsk og samfunnsfag i henhold til *Introduksjonsloven*.
- *Rundskriv Q-20/2015* gir veiledende retningslinjer til *Introduksjonsloven* og er et hjelpemiddel for kommunene i arbeidet med gjennomføringen av loven.

I henhold til *Introduksjonsloven* har den enkelte kommune ansvar for:

- *Å tilrettelegge introduksjonsprogram i henhold til lovens intensjoner og bestemmelser for nyankomne innvandrere med behov for grunnleggende kvalifisering. Dette omfatter kartlegging av kompetanse, utarbeiding av individuelle planer, programoppfølging, utstedelse av deltakerbevis og administrering og utbetaling av introduksjonsstønad.*
- *Å samordne ulike virkemidler i programmet som også andre sektormyndigheter kan ha ansvar for, for eksempel videregående opplæring og yrkesprøving (fylkeskommunen) eller arbeidsmarkedstiltak (staten ved Arbeids- og velferdsetaten).*
- *Å registrere opplysninger om deltakernes gjennomføring av introduksjonsprogram i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR), jf. forskrift 20. april 2005 nr. 342 om Nasjonalt introduksjonsregister.*
- *Å skriftliggjøre deltakernes individuelle planer og formidle disse til Arbeids- og velferdsetaten lokalt dersom den enkelte deltaker samtykker i dette.*
- *Å sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap». (Rundskriv A-27/2007)*
- *Henvise til andre lover*

FNs konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen) ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989, og ratifisert av Norge 8. januar 1991. Den 1. oktober 2003 ble barnekonvensjonen inkorporert i norsk lov. Barn har behov for spesiell beskyttelse, derfor har de sine egne rettigheter uttrykt i Barnekonvensjonen. Den gir barna de samme grunnleggende rettigheter, uansett hvem de er og hvor de bor. Rettighetene er politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle og gjelder alle under 18 år, uavhengig av nasjonalitet, kjønn, sosial status, religion eller kultur. Konvensjonen bygger på prinsippet om at barnets beste alltid skal komme først i alle situasjoner, over alt.

Konvensjonen kan inndeles i fire hovedområder. Alle barn har rett til: liv og helse; skolegang og utvikling; deltakelse og innflytelse, samt omsorg og beskyttelse. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som angår barn. Alle offentlige organer og ansatte er pålagt å oppfylle og respektere barnets rettigheter slik de uttrykkes i konvensjonen.

1.3 Definisjoner og avgrensninger

Flyktning

Etter *Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her* (Utlendingsloven) brukes betegnelsen kun om asylsøkere og overføringsflyktninger som faller inn under FNs flyktningkonvensjon. Etter Utlendingsloven 2008 brukes betegnelsen om alle med rett til beskyttelse etter internasjonale konvensjoner som Norge er bundet av, herunder *Den europeiske menneskerettskonvensjon* (EMK). I Statistisk Sentralbyrås (SSB) statistikk brukes begrepet "personer med flyktningbakgrunn" om personer bosatt i Norge, som en gang har kommet til Norge av fluktgrunner, inkludert familietilknyttede flyktninger, uten hensyn til om personen har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen.

Overføringsflyktning

En flyktning som får komme til Norge gjennom et organisert uttak, vanligvis i samarbeid med *UNHCR*

(FNs høykommissær for flyktninger). Etter forslag fra regjeringen fastsetter Stortinget gjennom budsjettbehandlingen årlig en kvote for hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot. Betegnelsen "kvoteflyktning" er også mye brukt.

Alternativ mottaksplassering

Alternativ mottaksplassering innebærer at *Utlendingsdirektoratet* (UDI) ved regionskontoret inngår en skriftlig og gjensidig forpliktende avtale med en kommune om å gi en person uten oppholdstillatelse et botilbud i stedet for opphold i statlig mottak. Avtalekommunen ivaretar da de oppfølgingsbehov personen måtte ha i avtaleperioden. Ordningen kan også benyttes for personer med tillatelse som ikke danner grunnlag for bosettingstillatelse. UDI utbetaler et økonomisk tilskudd og holder kommunen orientert om forhold ved vedkommendes sak som får betydning for avtalens varighet.

Introduksjonsloven

Introduksjonsloven regulerer nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet med loven er styrke deres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Introduksjonsloven innebar en stor reform for kommunenes arbeid med nyankomne innvandrere da den ble vedtatt. Fra 1. september 2004 regulerte den introduksjonsprogrammet, og den 1. september 2005 ble de nye reglene for opplæring i norsk og samfunnskunnskap tatt inn i loven.

Introduksjonsordning

Personkretsen som omfattes av rett og/eller plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, er langt større en den gruppen som omfattes av introduksjonslovens regler om å delta i introduksjonsprogram.

Introduksjonsprogram

Introduksjonsloven gir nyankomne flyktninger rett og plikt til deltakelse i heldags introduksjonsprogram i inntil to år, med mulighet for utvidelse til tre år. Formålet med introduksjonsprogrammet er å gi grunnleggende ferdigheter i norsk, innsikt i norsk samfunnsliv og forberede for deltakelse i yrkeslivet. Det er lagt opp til et nært samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten (NAV) om programmet.

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet flyktning mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering, og som:

- a) har fått asyl, eller
- b) er overføringsflyktning med innreisetillatelse, eller
- c) som etter søknad om asyl har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, eller fått kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon, eller
- d) er familiegjenforent til personer nevnt under a, b eller c.

Grunnleggende kvalifisering

Grunnleggende kvalifisering betyr at nyankomne innvandrere tilegner seg informasjon, kunnskaper og ferdigheter som gjør at de etter hvert kan fungere i ordinært arbeid og samfunnsliv, eller benytte seg av det ordinære utdannings- og opplæringstilbudet.

Avgrensninger og ansvar

Denne planen omhandler integrering av nyankomne flyktninger og deres barn som omfattes av ordningene i *Introduksjonsloven*, samt enslige mindreårige flyktninger, innenfor en 5-års periode etter bosetting.

I integrerings- og inkluderingspolitikken gjelder sektoransvarsprinsippet. Det vil si at hver fagsektor har ansvar for utvikling og tilpasning av eget tjenestetilbud slik at det møter behovene hos alle grupper, også innvandrerbefolkningen. (IMDI 2014)

Dette vil i praksis si at Elverum kommune også er pålagt å gi et tilbud til personer som ikke omfattes av denne planen, som f.eks norskopplæring til øvrige innvandrere, herunder arbeidsinnvandrere.

1.4 Den globale flyktnings situasjonen

Ved årsskiftet 2013/2014 var det 51,2 millioner mennesker på flukt. Dette er det høyeste antallet som er registrert siden flyktingestrømmene etter andre verdenskrig, og er en økning på 6 millioner på ett år. Tallene føyer seg inn i en oppadgående trend vi har sett de siste årene. Igjen er det tallene på internt fordrevne som gjør et byks fra 28,8 millioner i 2012 til 33,3 millioner i 2013. 17, 2 millioner har flyktet over en landegrense, mens 33,3 millioner er flyktninger i eget land. (*Flyktningshjelpen 2014*)

1.5 Den nasjonale flyktnings situasjonen

Den nasjonale flyktnings situasjonen viser en bosettingsprognose i 2014 på 11040 personer. I juni 2014 satt 5042 bosettingsklare flyktninger i asylmottak og ventet på kommunalt bosettingsvedtak. Av disse var det 655 barn. Det er en målsetting at bosetting i en kommune skjer innen seks måneder etter at det er fattet vedtak om oppholdstillatelse. For enslige mindreårige er det en målsetting at bosetting skjer innen tre måneder.

- Måltallet for bosetting i 2014 er 10 000 personer, herav 470 enslige mindreårige flyktninger. 337 kommuner har foreløpig svart ja til å bosette flyktninger i år.
- Det var totalt 4900 personer i mottak som ventet på bosetting ved utgangen av juli 2014.
- Antall bosatte i 2013 var 6551 personer, herav 421 enslige mindreårige under 18 år.
- De seks største bosettingskommunene i 2013 var Oslo (444), Bergen (314), Trondheim (249), Kristiansand (152), Drammen (115) og Tromsø (113).
- Den gjennomsnittlige ventetiden fra vedtak om opphold til bosetting i en kommune var i 2013 på 7,4 måneder. For enslige mindreårige under 18 år var ventetiden i 2013 på 2,8 måneder.

1.6 Den lokale flyktnings situasjonen

Alle personer som bosettes i kommunen i henhold til særskilt avtale mellom utlendighetsmyndighetene og kommunen, og som omfattes av rettighetene i *Introduksjonsloven § 2*, har rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram. Alle flyktninger med lovlig opphold kan likevel bosette seg hvor de selv ønsker uten avtale med kommunen. Uten særskilt avtale mister disse rett og

plikt til introduksjonsprogram. De aller fleste bosettingene skjer etter forespørsel fra IMDI. Ved hver forespørsel blir det gjort en vurdering mht. kommunens kapasitet og flyktingens behov når det gjelder bolig, barnehage, skole, helse og andre relevante forhold.

I 2013 var 35 % av flyktingene i arbeid eller utdanning ett år etter avsluttet introduksjonsprogram. Statens mål etter avsluttet program er på 55 %. Landsgjennomsnittet er på 47 %. 5 år etter bosetting var tallet i Elverum på 60%.

På bakgrunn av politisk vedtak bosetter Elverum kommune 40 flyktninger hvert år i 2014 og 2015. Familiegjenforeninger teller med i antallet. Flyktingtjenesten kan fravike fra å inkludere disse i antallet. Pr. august 2014 har Elverum kommune 185 bosatte flyktninger innenfor integreringsfasen på 5 år.

Disse er fordelt slik: (EM = Enslig mindreårige)

LAND	VOKSNE	BARN	EM	TOTALT
Afghanistan	7	3	18	28
Burma	2	2		4
Elfenbenskysten	2	1		3
Eritrea	19	13	4	36
Irak	1	3		4
Iran	3	3		6
Pakistan	1	3		4
Palestina	4			4
Somalia	36	40	6	82
Syria	2			2
Tsjetsjenia	4	7		11
Uganda	1			1
TOTALT	80	75	28	185

2 Mål og strategier

2.1 Innledning

Det overordnede målet for integrering i Elverum kommune finner vi i i *Introduksjonsloven § 1*:
..å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv, og deres økonomiske selvstendighet. Målene og strategiene må forstås som overordnede og være retningsgivende for prioritering og kvalitet på ressursinnsatsen.

Kommunen skal legge til rette for og samhandle med frivillige aktører i samsvar med kommuneplanens samfunnsdel og kommunens frivillighetsmelding:

I samarbeid med frivillige aktører skal det legges til rette for et bredt kultur-, idretts-, friluft- og fritidstilbud til hele befolkningen. (Kommuneplan 2010 – 2022)

Elverum kommune vil sikre gode vilkår og rammebetingelser for et godt, mangfoldig og rikt frivillighetsliv, og tilrettelegge for utstrakt samhandling både mellom kommunen og frivillig sektor og innad i frivillig sektor. (Frivillighetsmeldingen 2014)

Kommunens mål og strategier for integrering skal legge grunnlaget for utarbeidelse og revidering av tiltaks-/handlingsplaner i alle kommunens sektorer.

Planen redegjør for mål og strategier på 6 fokusområder frem mot 2019, hvor hvert av målene innenfor fokusområdene er definert og avgrenset. Planen har følgende fokusområder:

- Mottak og bosetting
- Bolig
- Kvalifisering
- Psykisk og fysisk helse
- Oppvekst og skole
- Økonomi

Integreringsarbeidet skal foregå i alle sektorer og på alle nivåer.

2.2 Mottak og bosetting

Mål		Strategier
1. Elverum Kommune skal bosette flyktninger i henhold til politisk vedtak. 2. Elverum kommune skal ved forespørsel fra IMDI bosette inntil 10% flyktninger med funksjonsetting av kommunens totale nybosatte. 3. Alle hastesaker om bosetting (fra FNs høykommissær for flyktninger) skal saksbehandles i løpet av 24 timer. 4. Enslige mindreårige flyktninger skal gis et forsvarlig bo- og oppfølgingstilbud.		1. a) Alle berørte tjenesteområder i kommunen skal til enhver tid være godt nok rustet til å ivareta en forsvarlig oppfølging ved bosetting. b) Elverum kommune skal tilby introduksjonsprogram til de som har rett og plikt til dette innen 3 mnd. etter bosetting i kommunen, jfr. <i>Introduksjonsloven § 2.</i> 2. Det opprettes en tverrfaglig arbeidsgruppe som tar stilling til forespørselen og vurderer kommunens tjenestetilbud opp mot flyktningens behov. 3. Kommunens tverrfaglige arbeidsgruppe gir sin tilråding i løpet av 24 timer. * 4. Enslige mindreårige flyktninger skal gis et bo- og oppfølgingstilbud som bygger på en individuell kartlegging.
Indikatorer: 1. Se mål punkt 1 2. Se mål punkt 2 3. 24 t.		
Status pr. 2014 1. 100% 2. - 3. -	Mål 2019: 1. 100% 2. 10% 3. 24t.	

Kommentar

For planperioden 2012 til 2015 ble det vedtatt å ta imot inntil 35 flyktninger hvert år. På bakgrunn av IMDIs forespørsel i 2014 og vurdering av kapasitet i kommunens mottaks- og integreringstjenester, ble antallet økt for 2014 og 2015:
 2014: Totalt 40 flyktninger hvorav 6 enslige mindreårige.
 2015: Totalt 40 flyktninger hvorav 3 enslige mindreårige.

Elverum kommune mottar jevnlig forespørsler fra IMDI om hastebosetting av overføringsflyktninger som på grunn av krig, sykdom eller skade trenger omgående beskyttelse. Dette er forespørsler som kommer fra FNs høykommissær for flyktninger.

*Hastesakene er ofte både faglig og etisk utfordrende, og i noen tilfelle ressurskrevende. Elverum kommune skal behandle disse sakene med spesiell oppmerksomhet, og når dette er mulig, prioritere disse flyktningene innenfor det totale vedtatte antallet. Kapasitet og økonomi skal alltid veies opp mot etiske vurderinger.

2.3 Bolig

Mål		Strategier
1. Alle flyktninger skal flytte inn i en egnet bolig ved bosetting. 2. Alle skal ha et godt sted å bo. 3. Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet. 4. Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv.		1. a) Boligbestilling i henhold til bestiller/utfører-modellen b) Helhetlig og effektiv innsats gjennom tverrfaglig samarbeid. c) Planlegge for gode bomiljøer. 2. a) Hjelp til å skaffe en egnet bolig. b) Hjelp fra midlertidig til varig bolig. 3. a) Videreføre kommunens boligsosiale arbeid. b) Boligskole inkluderes introduksjonsprogrammet c) Forhindre utkastelser. d) Gi oppfølging og tjenester i hjemmet. 4. a) Sikre god styring og målretting av arbeidet. b) Stimulere til nytenkning og sosial innovasjon.
Indikatorer: Fra leie til eie.		
Status pr. 2014: 1. 60 %	Mål 2019: 100 %	

Kommentar

Målene i integreringsplanen sammenfaller med statlige mål og skal bidra til at det boligsosiale arbeidet står på dagsorden i kommunen og hos samarbeidspartnere. Målene er overordnede, og sammen med de prioriterte innsatsområdene angir målene retningen for arbeidet i årene som kommer.

Et godt boligsosialt arbeid får positive konsekvenser for måloppnåelse innen arbeid, helse, utdanning og integrering. Videre er for eksempel hjelp til inntekt gjennom arbeid eller utdanning ofte avgjørende for å lykkes på dette fokusområdet.

Statens strategi er langsiktig og skal gjelde fra 2014 til 2020. Staten vil gjennomføre en midtveis- og sluttevaluering av arbeidet. Staten vil også vurdere eventuelle justeringer av mål og innsatsområder ut fra erfaringene i det boligsosiale arbeidet.

Strategien skal samle og målrette den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Erfaring viser at samarbeid på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer er avgjørende for å lykkes. Et godt samarbeid forutsetter at aktørene kjenner sin egen og andres rolle. Strategien skal derfor bidra til å tydeliggjøre ansvar, oppgaver og forventninger i det boligsosiale arbeidet. Strategien skal også sikre en mer koordinert bruk av de statlige virkemidlene, slik at de i større grad bidrar til at vanskeligstilte på boligmarkedet får en varig og stabil bosituasjon. Flyktninger som er i integreringsperioden skal motiveres til å tenke bo-karriere på lang sikt.

2.3 Kvalifisering

Mål		Strategier
1. Flyktningene skal raskest mulig ut i arbeid eller utdanning etter bosetting. 2. Flyktningene skal ha oppnådd grunnleggende kvalifisering i løpet av 2 år etter bosetting. 3. All informasjon fra og kommunikasjon med Elverum kommune skal kunne bli forstått av flyktningen. 4. 90 % av alle flyktninger skal være i arbeid eller utdanning etter avsluttet integreringsperiode (5 år). 5. 50 % av alle flyktninger gis mulighet til å ta fagbrev. 6. Flyktningene skal delta i kultur- og fritidsaktiviteter		1. a) Elverum kommune skal legge til rette for at flest mulig, ut fra egen erfaring, utdanning og forutsetninger, finner den raskeste vei til arbeid etter bosetting. b) Elverum kommune skal legge til rette for at realkompetanse og personlige ferdigheter blir kartlagt tidligst mulig etter bosetting. 2. a) Introduksjonsprogrammet tilpasses individuelt, slik at den enkelte kommer raskt videre fra grunnleggende norskopplæring. b) Ansvarliggjøring av den enkelte flyktning mht. egne mål i individuell kvalifiseringsplan. 3. Alle flyktninger som har behov for tolk, og ifølge lovverket har krav på det, skal tilbys dette i møter og samtaler. 4. a) Elverum kommune skal utvikle en egen modell som har fokus på et helhetlig kvalifiseringsløp i 5-årsperioden (Elverumsmodellen). b) Samarbeidet mellom kommunale tjenesteytere videreutvikles, slik at tidsbruk og fremdrift tilpasses den enkelte flyktnings behov. c) Alle flyktninger skal ha språk-/arbeidspraksisplass i hele integreringsperioden. Alle enheter i kommunen skal tilby språk-/arbeidspraksisplasser. 5. a) Kommunens yrkesrettede kompetansekurs (FIA*) implementeres i kommunens integreringsarbeid. b) Alle som gjennomfører FIA og som har tilstrekkelige norskkunnskaper, skal tilbys teorikurs som fører frem til fagbrev. (Praksiskandidatordningen) c) Andre læringsarenaer tas i bruk. Tilbudet ved biblioteket utvikles. d) Alle voksne som ønsker en fagutdanning skal veiledes til å bruke praksiskandidatordningen i stedet for et ordinært skoleløp. 6. a) Samarbeidsarenaer og møteplasser mellom kommunen og frivillig sektor videreføres. b) Synliggjøre frivillighetsarbeid som en viktig arena for kvalifisering til ordinært arbeidsliv. c) Motivere til deltakelse i Elverums kultur- og fritidsliv.
Indikatorer: 1. Enhetens målekort.(Etter avsluttet intro) 4. Enhetens målekort (5 år etter bosetting) 5. Antall kompetansebevis (i %)		
Status pr. 2014 1. 53 % 4. 82% 5. -	Mål 2019: 70 % 90% 50%	

Kommentar

Elverum kommunes arbeid med kvalifisering bygger på *Introduksjonsloven* som sier at «*Arbeid er nøkkelen til deltakelse i samfunnet*». (Rundskriv Q-20). Et overordnet mål i integreringsarbeidet er at flere finner den raskeste vei til arbeid eller videre utdanning etter bosetting.

Elverum kommune mottar integreringstilskudd i fem år etter bosetting. Målsettingen er at flyktningene skal starte utdanning eller arbeid så raskt som mulig etter bosetting. Det utarbeides en individuell kvalifiseringsplan som er realistisk i forhold til både den individuelle kartleggingen og tidsperspektivet.

Ut fra dagens bosetting ligger muligheten for kvalifisering på 3 hovedområder:

1: Tradisjonelt utdanningsløp med grunnskole og videregående skole/lærling/studie

Disse utgjør ca. 25 % av dagens bosetting.

Dette løpet er i hovedsak mest egnet for unge og de som har påbegynt et studieløp i sitt hjemland.

2: Praktisk rettet utdanning med hovedfokus på praksiskandidatordningen

Disse utgjør ca. 50 % av dagens flyktninger i integreringsperioden.

Elverum kommune skal legge til rette for at flest mulig av disse skal kunne ta fagbrev eller kompetansebevis innen 5 år etter bosetting.

3: Praktisk rettet løp inn mot ufaglært produksjonsarbeid

Disse utgjør ca. 15 % av dagens flyktninger i integreringsperioden.

Hvis vi legger norsk statistikk for uføretrygd til grunn, vil ca. 10 % ikke ha mulighet til å komme i ordinær jobb på grunn av skade eller sykdom. Det er viktig at dette avdekkes tidlig, slik at hensiktsmessige tiltak kan iverksettes for denne gruppen.

* FIA= Flyktninger i arbeid: Yrkesrettede kompetansekurs som gir grunnlag for å starte på teoridelen i praksiskandidatordningen som igjen fører frem til fagbrev. Kursene gir også økte muligheter for dem som ønsker å starte direkte i arbeid.

2.4 Psykisk og fysisk helse

Mål		Strategier
1. Alle flyktninger skal sikres et kvalitativt godt og likeverdig helsetilbud 2. Ingen skal oppleve tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, alvorlige begrensninger av unges frihet eller vold i nære relasjoner.		1) a) Alle aktuelle relevante sektorer skal samarbeide på tvers for å forebygge, fange opp, avdekke og sette inn tiltak i forhold til helseutfordringer hos den enkelte flyktning. For å forebygge psykososiale utfordringer, er prioritering av barn spesielt viktig. Det skal foretas en felles kartlegging der relevant informasjon deles etter den enkelte flyktnings informerte samtykke. b) Helseproblemer skal utredes så tidlig som mulig innen-ett år etter bosetting. c) Det skal iverksettes tiltak umiddelbart etter avdekket problematikk/sykdom. Søknad om ekstramidler for dem som er i målgruppa for disse midlene sendes til IMDI. d) Det skal gjennomføres kompetanseheving i alle aktuelle sektorer i forhold til flerkulturell forståelse og avdekking av helseutfordringer knyttet til flyktninger. e) Informasjon skal tilrettelegges der det er nødvendig. I tillegg skal det benyttes tolk, jfr. informasjons- og veiledningsplikten for helsepersonell. 2) a) Det nedsettes en tverrfaglig arbeidsgruppe for å utarbeide en plan for forebygging av tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensninger av unges frihet. b) Det skal utarbeides tverrsektorielle tiltakskjeder for å forhindre vold i nære relasjoner, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensninger av unges frihet. c) Flyktninger skal få informasjon om lovverk og holdninger knyttet til vold i nære relasjoner, og om hvem man kan kontakte ved behov.
Indikatorer:		
Status pr. 2014:	Mål 2018:	

Kommentar

Alle skal ha et likeverdig tilbud om helse- og omsorgstjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn, fødeland, etnisitet og den enkeltes livssituasjon. Et likeverdig helse- og omsorgstjenestetilbud betyr at alle må behandles forskjellig ut fra den enkeltes behov. De pasientgruppene som trenger det mest, skal prioriteres. Det gjelder både i spesialisthelsetjenesten, den kommunale helse- og omsorgstjenesten og i tannhelsetjeneste. (St.meld. 6, 2012 – 2013)

Ifølge St.meld. 6 er det på landsbasis økte forekomst av psykiske og psykosomatiske plager hos innvandrere i forhold til snittet ellers i befolkningen. Det er derfor viktig at kartlegging og iverksetting av tiltak gjennomføres så raskt som mulig.

Forebygging og tidlig intervensjon er de beste og mest økonomiske tilnærminger til både psykiske og fysiske helseutfordringer. For å kunne igangsette riktige tiltak for den enkelte flyktning, må problemområder raskest mulig avdekkes, og det må være fokus på ressurser og samarbeid.

Det er et hovedmål fra staten sin side at ved utgangen av 2016 skal arbeid mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlig begrensning av unges frihet være en integrert del av alle berørte offentlige tjenester. Det er behov for mer kunnskap, bedre beredskap og samordning i det ordinære tjenesteapparatet i forhold til denne tematikken, likeledes med hensyn til vold i nære relasjoner.

Den 1.1.2014 ble det ansatt en psykososial konsulent i Flyktningtjenesten. Denne konsulenten har ansvaret for å utarbeide søknader om ekstra statlige midler (ekstratilskudd 1 og 2) og koordinering av arbeidet rundt personer med alvorlig, kjente funksjonshemninger og/eller atferdsvansker. Ekstratilskudd 1 og 2 kan brukes til å dekke kommunal egenandel opp til innslagspunktet for Helsedirektoratets tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og sosialtjenester. Søknad må være sendt IMDI innen ett år etter bosetting.

2.5 Oppvekst og skole

Mål		Strategier
1. Alle barn skal ha en trygg og god oppvekst. 2. Alle førskolebarn skal ha tilbud om barnehageplass. 3. Alle elever med rett til grunnskole og videregående skole skal fortløpende tilbys dette. 4. Alle elever skal kunne nyttiggjøre seg undervisningen i skolen. 5. Alle foresatte skal kunne forstå barnehagens og skolens informasjon. 6. Alle barn og unge skal inkluderes i på en eller flere fritidsarenaer. 7. Ingen barn eller unge i Elverum skal bli radikalisert eller rekruttert til terrorgrupper.		1. a) Kommunen skal arbeide forebyggende og prioritere tidlig innsats for å sørge for at barna som trenger ekstra oppfølging får den hjelpen de trenger. b) Kultur- og religionsforståelse etableres gjennom gode arenaer for dialog. 2. Inntak av barn i barnehage skal skje innen 2 mnd. etter bosetting, fortrinnsvis i barnets nærmiljø. 3. a) Inntak av skolebarn (under 16 år) skjer i forhold til gjeldende skolekretsgrenser og umiddelbart etter bosetting. Alle som skrives ut med vitnemål fra grunnskole, skal tilbys undervisning i videregående skole. For elever som ikke har nok kunnskap til å følge undervisningen i VG1, bør det inngås et undervisningssamarbeid mellom Elverum kommune og videregående skole. b) For elever som planlegger å ta høyere utdanning, men som ikke har hatt muligheter for å tilegne seg nok grunnskolekompetanse, skal det gjøres en individuell vurdering om det er hensiktsmessig å tilby grunnskoleopplæring for voksne etter Opplæringsloven § 4A-1. 4. a) Alle elever i grunnskole/videregående skole med annet morsmål enn norsk og samisk skal få kartlagt sine norskkunnskaper tidligst mulig. Hvis eleven ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den vanlige opplæringen i skolen, skal det fattes enkeltvedtak om særskilt norskopplæring og, etter behov, morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring. c) Det skal satses på kompetanseheving hos PPT mht. lese- og skrivevansker/fagvansker hos minoritetsspråklige elever. 5. Barnehage og skole skal kvalitetssikre at foresatte forstår den informasjonen som formidles. Alle flyktninger som har behov, og som i følge lovverket har krav på det, skal tilbys tolk i møter og samtaler. 6. a) Alle sektorer skal bidra til at det etableres tidlig kontakt mellom barn/unge og frivillige organisasjoner. b) Alle barn i flyktningfamilier skal få dekket utgifter til deltakelse i 1 kulturaktivitet eller idrettsgren i minst 2 år etter bosetting. Etter 2 år skal NAV vurdere behov for ytterligere økonomisk støtte, dersom familien mottar sosialhjelp.
Indikatorer:		
Status pr. 2014:	Mål 2018:	

		7. Aktuelle sektorer skal tilegne seg nødvendig kompetanse, slik at det kan formidles forebyggende kunnskap og gis undervisning mht. radikalisering og ekstremisme.

Kommentar

Det er viktig å skape miljøer og arenaer hvor felleskap og samhandling mellom flyktninger og lokalbefolkning styrkes. Barnehage og skole er arenaer som vil være naturlige møteplasser. Derfor er det svært viktig at disse tar sin oppgave på alvor og skaper et godt og mangfoldig miljø for ulike aktiviteter som mange kan kjenne seg igjen i.

Opplæringsloven §§ 2-8 (grunnskolen) og §§ 3-12 (videregående opplæring) fastslår at særskilt norskopplæring skal gis til elever med annet morsmål enn norsk og samisk, og som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den vanlige opplæringen i skolen. Om nødvendig, har disse elevene også rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring. Skolene skal ha en implementert rutine for kartlegging av elevenes ferdigheter i norsk, i tillegg rutiner som sikrer at det blir vurdert om elevene også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring. I merknader til Ot.prp. nr. 55 (2003-04) til § 2-8 sier Utdannings- og forskningsdepartementet at særskilt opplæring i norsk skal være det fremste virkemiddelet for minoritetsspråklige elever i grunnskolen som ikke behersker norsk. Når det innvilges særskilt språkopplæring etter opplæringsloven §§ 2-8 og 3-12, skal det fattes enkeltvedtak. I årene 2014 til 2017 vil fylkesmannen, på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet, gjennomføre tilsyn med tema «Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen». Tilsynet vil blant annet kontrollere om skolene sikrer at elever med et annet morsmål enn norsk og samisk får vurdert sitt behov for særskilt opplæring. (Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2014)

Elverum kommune ønsker å være aktiv i kampen mot radikalisering og voldelig ekstremisme ved å utvikle lokalt forebyggingsarbeid i samsvar med Justis- og Beredskapsdepartementets *Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme*. Her slås det fast at *Regjeringen ønsker en bred innsats for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme*.

«Alle må ta sin del av ansvaret for å skape et inkluderende samfunn. Forebygging og bekjempelse av radikalisering og voldelig ekstremisme er et felles samfunnsansvar. Den tette oppfølgingen må gjøres i lokalmiljøer, skolen, arbeidsplasser og av myndigheter.» (Statsminister Erna Solberg 2014)

2.6 Økonomi

Mål		Strategier
1. Bruk av midlene i integreringstilskuddsordningene skal ha et 5-årig perspektiv.		1. Integreringsmidler som kommer på slutten av året avsettes på fond, slik at disse midlene sikres til slutten av 5-årsperioden. Ordinære kommunale tjenester inn mot bosatte flyktninger dekkes av de vanlige budsjettene til sektorene.
2. Alle statlige tilskudd som er tiltenkt benyttet til integrerings- og opplæringsformål, skal brukes til dette.		
3. Behov for økonomisk sosialhjelp skal begrenses.		
Indikatorer:		2. a) Statens rammetilskudd for elever med annet morsmål enn norsk og samisk, og som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den vanlige opplæringen i skolen, skal i sin helhet benyttes i kommunens grunnskoletilbud. b) Midlene i integreringstilskuddsordningene overføres til Flyktningtjenesten som bestiller tjenestene i tjenesteytende sektorer, ved anbud eller til interkommunalt samarbeid. Midlene skal i sin helhet brukes til kommunale ekstratiltak i henhold til statens rundskriv og veiledere innenfor integreringsperioden på 5 år. c) Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere overføres til tjenesteytende enhet i kommunen, ved anbud eller til interkommunalt samarbeid. d) Ekstratilskudd 1 og 2 ses i sammenheng med HelseDirektoratets tilskudd for personer med alvorlige og kjente funksjonshemninger og atferdsvansker, og benyttes som kommunal egenandel inn mot denne.
Status pr. 2014:	Mål 2018:	
		3. a) Målretting av integreringsmidler helt fra bosettingsdato. b) Kvalifiseringsperioden skal ikke overstige 5 år.

Kommentarer

Elverum kommune ønsker å begrense flyktingenes behov når det gjelder utgifter til sosialhjelp og benytte disse midlene inn mot arbeidsrettede tiltak. Ved å målrette bruken av kommunale og statlige midler økes kvaliteten på tjenestene og de nybosatte flyktingene vil komme raskere ut i jobb eller utdanning. De økonomiske målene skal begrense flyktingenes behov når det gjelder økonomisk sosialhjelp og styrke mulighetene for å komme raskt i jobb eller utdanning. Ved å målrette tjenestene skal nødvendige integreringstiltak kunne gjennomføres i løpet av integreringsperioden. Kommunens ekstra utgifter til sosialhjelp utover integreringsperioden på 5 år vil da også kunne begrenses.

3 Organisering og gjennomføring

3.1 Generelt

Kommunen skal søke å organisere sine tjenester slik at tjenestemottakeren får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Tjenester fra kommunen som følger av de mål og strategier som er redegjort for i denne planen for integreringsarbeidet i Elverum, er i all hovedsak lovpålagte tjenester.

På bakgrunn av denne planens mål og strategier skal det, gjennom den rullerende Handlingsplan – Økonomiplan for 4-årsperioder for kommunen, formuleres og prioriteres tiltak og aktiviteter som oppfyller strategiene. Dette danner i neste omgang grunnlag for de årlige arbeidsoppgavene/tjenesteproduksjonen i de ulike sektorene. Det vil i dette tilfellet være sektor for Kultur som har et særskilt ansvar for oppfølging av planen. Tiltak og aktiviteter (tjenesteproduksjon) utføres av alle sektorer som omfattes av sektoransvarsprinsippet i forhold til utvikling og tilpasning av tjenestetilbud inn mot integreringsområdet.

Planen evalueres og revideres minimum hvert fjerde år, jfr. kommunal planstrategi.

En betydelig gjennomføringskraft for å betjene mål og strategier finnes i kommunens organisasjon.

3.2 Oversikt over planens mål og de aktuelle bidragsytere

MÅL	Kommunal gjennomføring	Andre
Bosetting: 1. Elverum Kommune skal bosette flyktninger i henhold til politisk vedtak. 2. Ved forespørsel fra IMDI, skal Elverum kommune bosette minst 10 %, av det totale antallet nybosatte, flyktninger med handicap. 3. Alle hastesaker (fra FNs høykommissær for flyktninger) skal saksbehandles i løpet av 24 timer. 4. Enslige mindreårige flyktninger skal gis et forsvarlig bo- og oppfølgingstilbud	• Sektor for kultur v/ Flyktningtjenesten • Eiendomsstaben • Sektor for familie og helse • NAV	
Bolig: 1. Alle flyktninger skal flytte inn i en egnet bolig ved bosetting. 2. Alle skal ha et godt sted å bo. 3. Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet. 4. Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv.	• Sektor for kultur • Eiendomsstaben • NAV	• Borettslag • Eiendomsmeglere
Kvalifisering: 1. Alle flyktningene skal raskest mulig ut i arbeid eller utdanning etter bosetting. 2. Alle flyktningene skal oppnå grunnleggende kvalifisering i løpet av 2 år etter bosetting. 3. All informasjon og kommunikasjon skal kunne bli forstått av flyktningen. 4. 80 % av alle flyktningene skal være i arbeid eller utdanning etter avsluttet integreringsperiode. 5. 50% av alle flyktningene gis mulighet til å ta fagbrev. 6. Alle flyktninger skal ha kontakt med minst en frivillig organisasjon i løpet av 5-års perioden.	• Sektor for kultur • NAV • Sektor for skole • Sektor for barnehage	• Frivillige organisasjoner • Elverum videregående skole • Høgskolen i Hedmark • Lokalt næringsliv
Oppvekst og skole 1. Alle barn skal ha en trygg og god oppvekst. 2. Alle førskolebarn skal ha tilbud om barnehageplass. 3. Alle barn med rett til grunnskole skal tilbys dette umiddelbart etter bosetting. 4. Alle elever skal kunne nyttiggjøre seg undervisningen i skolen. 5. Alle foresatte skal kunne forstå barnehagens og skolens informasjon. 6. Alle barn og unge skal inkluderes i en eller flere fritidsarenaer. 7. Ingen barn eller unge i Elverum skal bli radikalisert eller rekruttert til terrorgrupper.	• Sektor for skole • Sektor for barnehage • Sektor for kultur • NAV	• Frivillige organisasjoner • Elverum videregående skole • Høgskolen i Hedmark • Lokalt næringsliv
Økonomi 8. Bruk av midlene i integreringstilskuddsordningene skal ha et 5-årig perspektiv. 9. Alle statlige tilskudd som er tiltenkt benyttet til integrerings- og opplæringsformål skal brukes til dette. 10. Behov for sosialhjelp skal begrenses.	• Sektor for kultur • NAV • Økonomistaben • Sektor for skole • Sektor for barnehage	

4 Finansiering

4.1 Innledning

Alle tjenesteområder vedrørende integrering som ikke er beskrevet i lov eller rundskriv som bruksområde for ekstra statlige midler, skal finansieres ved hjelp av ordinære kommunale budsjetter. Alle statlige integreringsmidler, tilskudd til skole og utdanning, og andre tilskudd inn mot flyktninger, skal brukes i samsvar med statens rundskriv og veiledere.

4.2 Integreringstilskudd

Integreringstilskuddsordningen omfatter tilskudd for år-1, tilskudd for år 2-5, ekstra engangstilskudd for personer over 60 år, ekstra engangstilskudd for barn 0-5 år (barnehagetilskudd) og ekstratilskudd for personer med alvorlige og kjente funksjonshemninger og atferdsvansker. (Rundskriv 01/15, IMDI 2015).

4.3 Målgruppen for integreringstilskudd

Integreringstilskudd utbetales for personer som har fått beskyttelse i Norge, for personer som har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag etter Utlendingsloven på grunnlag av søknad om asyl, for personer som har fått kollektiv beskyttelse i en masseflukt-situasjon, samt for overføringsflyktninger med innreisetillatelse. I tillegg kommer familieinnvandring for disse gruppene, både de som kommer til Norge samtidig med hovedperson og de som får familieinnvandring på et senere tidspunkt. Tilskuddene skal bidra til at kommunene gjennomfører et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, med sikte på at de bosatte skal komme i jobb og greie seg selv, dvs. sørge for et introduksjonsprogram i samsvar med introduksjonsloven § 3. (Rundskriv 01/15, IMDI 2015).

4.4 Bruk av integreringstilskudd

Integreringstilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter ved bosetting og integrering i bosettingsåret og de fire påfølgende årene. Sammen med bl.a. tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, skal tilskuddet finansiere kommunenes gjennomsnittlige utgifter til introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger.

Integreringstilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter i bosettingsåret og de fire påfølgende år til bl.a. innvandrere- og flyktningkontortjenester, bolig- og boligadministrasjonstjenester, sysselsettingstiltak, yrkeskvalifisering, arbeidstrening, sosialkontortjenester, sosialhjelp, barneverntjenester, tolketjenester, barnehagetjenester, helsetjenester, kultur- og ungdomstiltak. Tilskuddet blir utbetalt uavhengig av hvilke behov den enkelte flyktningen måtte ha for oppfølging, tiltak og tilrettelegging i kommunen. (Rundskriv 01/15, IMDI 2015). Oppregningen er ikke uttømmende. Det er imidlertid en forutsetning at tiltakene i introduksjonsprogrammet er iht. introduksjonsloven § 3, jf. rundskrivet fra IMDI, for at deler av introduksjonstilskuddet skal kunne brukes på tiltaket. Flyktningtjenesten har ansvar for forvaltning og omfordeling av midlene, slik at de fordeles rettmessig til enhetene som yter tjenester.

4.4 Kontroll og klageadgang

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at midlene nyttes iht. forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og Riksrevisjonslovens § 12 tredje ledd. (Rundskriv 01/15, IMDI 2015).

Tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksjonshemninger og atferdsvansker

Tilskuddsordningen skal dekke ekstraordinære kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger med nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, samt personer med voldelig atferd og rusproblemer eller alvorlige atferdsproblemer. Det kan kun søkes om tilskudd for personer som faller innenfor integreringstilskuddsordningen og som er bosatt etter avtale mellom staten og kommunen. Familiegjenforente faller således utenfor ordningen, med mindre de er bosatt etter særskilt avtale mellom stat (IMDI) og kommune. Det kan innvilges inntil kroner 1 080 000 per person per år i 5 år etter bosetting. Dette samsvarer med innslagspunktet til Helsedirektoratets tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og sosialtjenester i kommunene. (Rundskriv 02/15, IMDI 2015). Tilskuddet kan brukes som kommunal egenandel inn mot Helsedirektoratets tilskudd.

4.5 Særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger

Kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger og/eller enslige mindreårige personer med opphold på humanitært grunnlag, mottar et særskilt tilskudd. Tilskuddet utbetales i tillegg til det ordinære integreringstilskuddet. Kommuner som har enslige mindreårige asylsøkere i alternativ mottaksplass mottar også det særskilte tilskuddet. Særskilt tilskudd for enslige mindreårige flyktninger skal bidra til at de enslige mindreårige kan bosettes så raskt som mulig i gode omsorgstilbud tilpasset lokale forhold. (Rundskriv 03/15, IMDI 2015).

Stortinget har fastsatt følgende satser for integreringstilskudd i 2015:		
	Bosettingsår	Sats
Integreringstilskudd	År-1 (2015)	kr. 182 000 (voksen)* kr. 182 000 (barn)* kr. 232 000 (enslig voksen) kr. 182 000 (enslig mindreårig)
	År-2 (2014)	kr. 210 000
	År-3 (2013)	kr. 152 000
	År-4 (2012)	kr. 82 200
	År-5 (2011)	kr. 70 000
	Barnehagetilskudd	
Eldretilskudd		kr. 157 500 (engangstilskudd)
Særskilt tilskudd enslig mindreårig		kr. 191 300
Personer med kjente funksjonshemninger		Tilskudd 1: kr. 175 900 (engangstilskudd)
		Tilskudd 2: Inntil kr.1 080 000 i inntil 5 år

* Personer regnes som voksne fra og med det året de fyller 18 år

4.6 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Målet med tilskuddsordningen er å sikre at kommunene oppfyller sin plikt etter *Introduksjonsloven* og tilbyr voksne innvandrere med rett og plikt, eller bare rett, til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Formålet er å styrke nyankomne innvandreres muligheter for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet og deres økonomiske selvstendighet. Kommunene skal organisere opplæringen i henhold til de målsettinger, krav og retningslinjer som er fastsatt i *Introduksjonsloven* med forskrifter. Kommunene har mulighet til å beholde et eventuelt overskudd av tilskuddet hvis de effektiviserer opplæringen gjennom formålstjenlig organisering og god kvalitet innenfor rammen av lov, forskrifter og retningslinjer. Det vil si at dersom kommunene gjennomfører opplæringen til en lavere kostnad enn mottatt tilskudd, beholdes tilskuddet uavkortet. (Rundskriv 4, 2015, IMDI 2015). Tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven, består av et persontilskudd og et grunntilskudd. Grunntilskuddet er for 2015 på kr. 560.000,-

I tillegg kommer persontilskuddet som har 2 satser:

TILSKUDDSÅR	LAV SATS (3ÅR)	HØY SATS (3 ÅR)
ÅR 1 (2015)	12 800	31 900
ÅR 2 (2014)	22 000	57 800
ÅR 3 (2013)	12 900	35 900

Tilskuddet har to satser, en høy sats for personer fra Afrika, Asia, Oseania (unntatt Australia og New Zealand), Øst-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika. Lav sats gjelder personer fra Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

Dekning av utgifter til særskilt norskopplæring for elever som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den ordinære undervisningen i skolen.

Frem til budsjettåret 2007 var det et øremerket statlig tilskudd til elever med annet morsmål enn norsk og samisk og som ikke har tilstrekkelig norskkunnskaper til å følge den ordinære opplæringen i skolen. Fra og med budsjettåret 2007 ble dette tilskuddet innlemmet i kommunenes rammetilskudd.

For Elverum kommune utgjorde dette i 2013 kr. 2.662.271,00.

5 Forhold til statlige/regionale planer/føringer /Stortingsmeldinger

5.1.Storingsmeldingnr. 6

Stortingsmelding nr. 6 – En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap (2012-13), danner mye av grunnlaget for arbeidet med flyktninger i Norge. Meldingen stadfester at ”..det viktigste målet med regjeringens integreringspolitikk er å sørge for at alle som bor i Norge får brukt ressursene sine og ta del i fellesskapet” (Meld. St. 6, 2012 -2013).

Meldingen sier videre om frivillige organisasjoner: «Frivillige organisasjoner er både viktige kanaler for innflytelse og møteplasser som bidrar til å bygge tillit. Frivilligheten bør være åpen og inkluderende. Alle har et selvstendig ansvar for å ta i bruk, og å delta på, ulike arenaer, ut fra egne interesser og behov. (Meld. St. 6 (2012 -2013)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har sektoransvaret for integreringspolitikken for nyankomne innvandrere. Dette innebærer blant annet forvaltning av «Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere» (introduksjonsloven) og «Lov om norsk statsborgerskap» (statsborgerloven), ansvar for bosetting av flyktninger og tilbudet om bruk av tolk i offentlig sektor.

Like muligheter til samfunnsdeltakelse, og fravær av rasisme og diskriminering, har ligget fast som politisk mål for flere regjeringer. Regjeringen ønsker ikke å endre disse målene. Samtidig kan man være fullt ut deltakende på noen områder, og mindre på andre, dvs. ulikt «integrert» i ulike sammenhenger. Det er en del av retten til å velge annerledes.

Levekårsundersøkelser som sammenlikner befolkningsgrupper er den vanligste måten å måle integrering på. Resultatet gir ikke et fullstendig bilde og må suppleres av mer kvalitative data. Men levekårsdata er en indikator på tilstanden. Levekårstilnærmingen er sentral for å kunne følge opp velferdspolitikken. Systematisk dårligere resultater for én gruppe, sammenliknet med andre, er bekymringsfullt. Regjeringen ønsker å motvirke systematiske skjevheter i levekår og muligheter som følger befolkningsgruppers etnisitet og/eller opprinnelse.

5.2 Hedmark fylkeskommune – «Plan for inkludering og likestilling i Hedmark 2014 - 2017»

Plan for inkludering og likestilling i Hedmark 2014 – 2017 er et styringsverktøy for fylkeskommunens innsats for å fremme bedre inkludering og integrering av etniske minoriteter, samt likestilling i Hedmark. Fylkestinget vedtok planen på sitt møte i 12. juni 2014.

Planen omfatter alle diskrimineringsgrunnlagene, samt styrker likestillings- og inkluderingsarbeidet systematisk gjennom helhetsløsninger. Styrking av felles sosial tilhørighet i lokalsamfunnet, åpenhet, trygghet og nyskaping er noen av satsingsområdene til Hedmark fylkeskommune. Det er et mål at inkludering og likestilling ivaretas av flere handlingsplaner, fagplaner og områdeplaner lokalt og regionalt.

Plan for inkludering og likestilling har sammenheng med fylkeskommunens mål for vekst og utvikling i Hedmark. Planen skal derfor benyttes som verktøy i forbindelse med utvikling av attraktive lokalsamfunn og dannelse av en felles sosial tilhørighet gjennom inkludering.

Fylkeskommunen vil i samarbeid med kommuner og andre aktuelle samhandlingsparter jobbe for å skape sosiale møteplasser der alle innbyggere, særlig etniske minoriteter, blir stimulert/motivert til samhandling og dialog i et universelt utformet samfunn med tilgjengelighet for alle. Dette innebærer at fylkeskommunen gjennom sin rolle som regional utvikler, samhandlingspart og bidragsyter, skal kunne bidra aktivt til systematisk oppfølging av fylkeskommunens mål i denne sammenheng.

(Plan for inkludering og likestilling i Hedmark 2014-2017)

Planens mål er forankret i *Regionalplan for framtidens flerkulturelle Hedmark, 2009-2012(2020)*.

Fylkestinget vedtok i forbindelse med *Regional plan for framtidens flerkulturelle Hedmark 2009 – 2012 (2020)*, allerede i september 2009 at framtidstro og optimisme skal prege Hedmark, og Hedmark skal være et samfunn med likestilling og fravær av diskriminering. Helhetlige løsninger, langsiktighet, forutsigbarhet og systematisk oppfølging er de strategiene som føres videre.

6 Kommunikasjon

Strategisk plan: Integreringsplan i Elverum 2015-2019 vil være et godt grunnlag for aktiv gjennomføring, jo bedre planen med sine mål og strategier er kommunisert, forstått og akseptert blant alle som skal medvirke til gjennomføringen. Dette krever god kommunikasjon og god dialog både i planleggingsfasen og gjennomføringsfasen. Dette er i planfasen forsøkt ivarettatt gjennom medvirkning fra berørte sektorer. (jfr. mandatet gitt fra kommunestyret samt planstrategiens intensjoner).

Målrettet og bevisst kommunikasjonsarbeid i tilknytning til denne planen skal bidra til å:

- Gjøre planens innhold kjent internt i kommunens administrasjon, ute i Elverumssamfunnet og blant sentrale samarbeidspartnere.
- Motivere til arbeid og innsats for å nå planens mål.
- Sikre god oppfølging, oppdatering og eventuell justering underveis i gjennomføringsfasen.

Sentrale aktører det er naturlig å gå i dialog med for å nå planens mål og strategier er:

- Frivilligheten
- Idrettslag
- Næringsliv
- Offentlige: Hedmark fylkeskommune (Videregående utdanning), Fylkesmannen i Hedmark, Høgskolen i Hedmark

Generelt påpekes at god, bevisst og planlagt kommunikasjon mot utvalgte målgrupper er viktig for å skape oppmerksomhet om selve planen og de samfunnsforhold som danner bakgrunn for at det er planverk på området. Dette gjelder også ved gjennomføringen av planen for å sikre god og effektiv gjennomføring, godt samarbeid og måloppnåelse.

Kilder

- Rundskriv Q-20/2015, Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/c819df6b69294a49960376d70cdda222/rundskrivq202015pdf.pdf>
- Rundskriv 01/15, IMDI 2015.
<http://imdi.no/Documents/Rundskriv/2015/Rundskriv - Integreringstilskudd 2015%20.pdf>
- Rundskriv 02/15, IMDI 2015.
<http://imdi.no/Documents/Rundskriv/2015/Tilskudd ved bosetting av personer med funksjonshemninger eller atferdsvansker.pdf>
- Rundskriv 03/15, IMDI 2015.
<http://imdi.no/Documents/Rundskriv/2015/Rundskriv bosetting av %20EM 2015%20.pdf>
- Rundskriv 04/15, IMDI 2015.
<http://imdi.no/Documents/Rundskriv/2015/Tilskudd til norskopplaering.pdf>
- Kommunal planstrategi i Elverum, 2012 - 2015
<https://www.elverum.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=377&Fillid=2227>
- Kommuneplan – 2010-2022 - Samfunnsdelen: «Elverum mot 2030». Elverum kommune, 3. november 2011.
<https://www.elverum.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=430&Fillid=1687>
- Meld. St. 6 (2012 -2013) En helhetlig integreringspolitikk - mangfold og fellesskap: Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/ae2661f20cfe4899b303a5951334a9c1/no/pdfs/stm201220130006000dddpdfs.pdf>
- Svar på henvendelse – vurdering av regelverk (Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2014)
<https://www.utdanningsforbundet.no/PageFiles/275837/Svar%20fra%20fylkesmannen%20Fagst%C3%B8tte.pdf>
- Frivillighetsmelding for Elverum kommune». Elverum kommune, 5. februar 2014.
<https://www.elverum.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=470&Fillid=2725>
- Strategisk plan: «Folkehelsearbeid i Elverum – 2012-2016». Elverum kommune, desember 2013.
<https://www.elverum.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=478&Fillid=2543>
- Strategisk plan: «Barnefattigdom – bekjempelse og forebygging – 2013-2016. Elverum kommune, januar 2014.
<https://www.elverum.kommune.no/Handlers/fh.ashx?Mid1=470&Fillid=2530>
- Plan for inkludering og likestilling i Hedmark 2014 – 2017, Hedmark Fylkeskommune
<https://www.hedmark.org/Media/Files/Plan-for-inkludering-og-likestilling-i-Hedmark-2014-20173>